

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra profesního a personálního rozvoje

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím
povolání žáků na konci povinné školní docházky**

Bakalářská práce

Autor: Lucie Kostlivá

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Kostlivá

Specializace v pedagogice
Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky

Název anglicky

Relationship between leisure time activities and ideas about future career among students at the end of compulsory education

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je prozkoumat problematiku vztahu mezi volnočasovými aktivitami a představami o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky. Teoretická část práce se zaměří na vysvětlení základních pojmů jako je volný čas, povolání a kariéra, poradenství, instituce pro trávení volného času, a blíže popíše specifika žáků na konci povinné školní docházky. Hlavním cílem praktické části je metodou dotazníkového šetření najít možné souvislosti mezi představami žáků na konci povinné školní docházky o budoucím povolání a jejich volnočasovými aktivitami. Ze získaných dat autorka následně vytvoří doporučení pro poradenské aktivity.

Metodika

Nejprve bude provedena literární rešerše zaměřená na problematiku volného času a na možnosti jeho využití. Dále se autorka zaměří na problematiku volby povolání u žáků staršího školního věku. Následně bude provedeno dotazníkové šetření žáků 8. a 9. ročníků základních škol, pomocí kterého budou stanoveny možné souvislosti mezi představami žáků o budoucím povolání a způsobem, jakým využívají svůj volný čas. Na základě získaných poznatků budou navržena doporučení pro poradenské aktivity.

Doporučený rozsah práce

Dle pravidel pro psaní bakalářské práce.

Klíčová slova

Volný čas, volnočasové aktivity, povolání, poradenství, kariéra

Doporučené zdroje informací

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

MEZERA, Antonín. Pro jaké povolání se hodím?: jak si vybrat střední a vyšší odbornou školu a snad i budoucí povolání. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2008. viii, 296 s. ISBN 978-80-251-2395-9.

PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

VENDEL, Štefan. Kariérní poradenství. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 224 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1731-9.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – IVP

Vedoucí práce

Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra profesního a personálního rozvoje

Elektronicky schváleno dne 21. 5. 2021

Mgr. Jiří Votava, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 5. 2021

Ing. Karel Němejč, Ph.D.

Pověřený ředitel

V Praze dne 28. 03. 2022

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V dne

.....
(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat panu Mgr. Jiřímu Votavovi, Ph.D. za jeho rady, trpělivost a vedení při zpracování bakalářské práce. Zároveň bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili mého dotazníkové šetření. Také bych chtěla poděkovat mé rodině, přítelovi a přátelům za trpělivost a podporu při psaní bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřovala na vztah mezi volnočasovými aktivitami a představami o budoucím povolání u žáků na konci povinné školní docházky. Teoretická část se zabývala popisem základních pojmů důležitých pro bakalářskou práci jako jsou kariéra, volný čas, zájmové vzdělávání. Dále zde byla popsána charakteristika žáka staršího školního věku a jeho představy o volbě budoucího povolání. V teoretické části bylo také stručně popsáno kariérové poradenství na základních školách a školní poradenská pracoviště. V praktické části byla použita metoda dotazníkového šetření, které probíhalo na vybrané základní škole u žáků 8. a 9.ročníků. Na základě výsledků z dotazníkového šetření lze předpokládat, že vztah mezi volnočasovými aktivitami a představami o budoucím povolání u žáků na konci povinné školní docházky existuje a výsledky také naznačují, že žáci se věnují takovým aktivitám, které blíže souvisí s obory, ve kterých by chtěli nadále pracovat. V závěru praktické části bylo odpovězeno na předem stanovené výzkumné otázky. Na základě výsledků z dotazníkového šetření byla navržena poradenská doporučení.

Klíčová slova

Volný čas, volnočasové aktivity, povolání, poradenství, kariéra

Abstract

This bachelor's thesis is about the relationship between leisure time activities and ideas about future career among students in the end of compulsory education. In the theoretical part of this thesis, the basic yet important definitions of certain topics such as career, leisure time, and leisure time education were briefly discussed. In the thesis was also described a student of an older school age and his ideas about future work and career choices. As the last topic in this part, the career counselling at the elementary school and the school counselling workplaces was described. In the practical part was used a method of quantitative questionnaire which was held at a chosen elementary school among students in the 8th and 9th classes. The result of the questionnaire suggests that the relationship between leisure time activities and ideas about future work exists and is mostly positive. The outcomes also show that students spend their leisure time with activities that are related to their chosen jobs. At the end of this part were also answered predetermined research questions. Based on the results of the research, counselling activities were advised to be used at the elementary school.

Keywords

Leisure time, leisure time activities, jobs, counselling, career

OBSAH

ÚVOD.....	10
TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
2 Cíl a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Charakteristika žáka staršího školního věku.....	13
3.1 Pubescence.....	13
3.2 Vývoj představ o budoucím povolání.....	13
4 Příležitosti pro trávení volného času.....	15
4.1 Definice pojmu volný čas.....	15
4.2 Funkce výchovy ve volném čase.....	15
4.3 Faktory ovlivňující využití volného času.....	16
4.4 Metody a formy volnočasových aktivit.....	17
4.4.1 Metody volnočasových aktivit.....	18
4.4.2 Formy volnočasových aktivit.....	18
4.5 Zájmové vzdělávání.....	20
4.6 Školská zařízení pro zájmové vzdělání.....	23
4.6.1 Střediska volného času.....	24
4.6.2 Školní kluby.....	25
5 Kariérové poradenství a volný čas.....	26
5.1 Poradenství.....	27
5.2 Kariérové poradenství na základních školách.....	28
5.3 Školní poradenská pracoviště.....	29

6	Kariéra a volný čas	30
6.1	Hollandovy typy osobnosti	30
	PRAKTICKÁ ČÁST	33
7	Charakteristika základní školy	33
7.1	Dotazníkové šetření	33
7.2	Výzkumné otázky	33
7.3	Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření	34
7.4	Shrnutí dotazníkového šetření	42
7.5	Odpovědi na výzkumné otázky	43
	ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	53
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	59
	SEZNAM PŘÍLOH	60
	PŘÍLOHA	

ÚVOD

Bakalářskou práci na téma Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky jsem si zvolila, jelikož osobně považuji za důležitou součást při volbě povolání právě volnočasové aktivity a myslím si, že toto téma není dostatečně prozkoumané.

Při rešerši jsem se neshledala čistě se stejnými tématy, ale spíše s příbuznými tématy, která zkoumala například pouze volbu povolání u žáku středních škol, volný čas u dětí školního věku apod. Podobnou problematikou se zabýval ve své bakalářské práci Martin Kalina (2015), který zkoumal volnočasové aktivity a výběr střední školy, která byla navíc specializovaná pouze na technické činnosti.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část je nejprve zaměřena na charakteristiku žáků na konci povinné školní docházky a následně na problematiku volby budoucího povolání.

Další kapitolou teoretické části jsou příležitosti pro trávení volného času. V této kapitole jsou popsány pojmy jako je volný čas, zájmové vzdělávání a střediska volného času, k nim jsou dále doplněny důležité informace.

Následující kapitola se bude zabírat kariérovým poradenstvím, ve kterém je stručně popsáno kariérové poradenství a poradenství na základních školách.

Poslední kapitola se věnuje kariéře, v této části jsou popsány pojmy jako kariéra a karierní zralost. Dále jsou zde podrobně rozepsány Hollandovy typy osobnosti, které při výběru budoucího povolání hrají nezbytnou roli.

Praktická část ze začátku obsahuje informace a charakteristiku o základní škole, na které průzkum probíhal. Pro praktickou část bylo použito dotazníkové šetření, ve kterém se zkoumal vztah volnočasových aktivit žáků 8. a 9. ročníků základní školy a jejich představy o budoucím povolání.

Cílem praktické části bylo zjistit jak u žáků 8. a 9. ročníků souvisí volnočasové aktivity s představami o jejich budoucím povolání. Dotazníkovým šetřením bylo zjišťováno, jaké jsou oblíbené volnočasové a mimoškolní aktivity žáků, kdo je ovlivňuje při trávení volného času a při volbě budoucího povolání. Dále bylo zjišťováno, zda se o volbě budoucího povolání žáci baví ve škole s výchovnými poradci či učiteli.

V poslední části jsou na základě výsledků z dotazníkového šetření navrhnutá doporučení pro poradenské aktivity.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1 Cíl a metodika

1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce bylo prozkoumat problematiku vztahu mezi volnočasovými aktivitami a představami o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky. Teoretická část byla zaměřena na vysvětlení základních pojmů jako je volný čas, povolání a kariéra, poradenství, instituce pro trávení volného času, a blíže popsána specifika žáků na konci povinné školní docházky. Hlavním cílem praktické části bylo metodou dotazníkového šetření najít možné souvislosti mezi představami žáků na konci povinné školní docházky o budoucím povolání a jejich volnočasovými aktivitami. Ze získaných dat byla následně vytvořena doporučení pro poradenské aktivity.

1.2 Metodika

Nejprve byla provedena literární rešerše zaměřená na problematiku volného času a na možnosti jeho využití. Dále byla teoretická část zaměřena na problematiku volby povolání u žáku staršího školního věku. Následně bylo provedeno dotazníkové šetření u žáků 8. a 9. ročníků základních škol, pomocí kterého byly stanoveny možné souvislosti mezi představami žáků o budoucím povolání a způsobem, jakým využívají svůj volný čas. Na základě získaných poznatků byla navržena doporučení pro poradenské aktivity.

2 Charakteristika žáka staršího školního věku

Žáci navštěvující základní školu spadají do určitých fází školního věku. Obecně je školní věk definován podle Vágnerové (2012, s. 255) jako „období oficiálního vstupu do společnosti“. Školní věk je definován jako období počínající nástupem na základní školu trvajícím do ukončení povinné školní docházky. Věkově lze toto období vymezit od 6 do 15 let (Ptáček, Kuželová, 2013).

Vágnerová (2012, s. 254) rozděluje školní věk na tři fáze:

- raný školní věk,
- střední školní věk,
- starší školní věk.

Pro cílovou skupinu bakalářské práce je důležitá třetí fáze školního věku, tedy starší školní věk, který řadíme do období pubescence.

2.1 Pubescence

Pubescence se popisuje jako první fáze dospívání, projevující se zejména na psychické úrovni. Starší školní věk se vymezuje od nástupu žáka na druhý stupeň po ukončení povinné školní docházky (Vágnerová, 2012, s. 255).

„Puberta je období rychlého fyzického růstu a velkých psychických změn. Dochází k rozvoji logického, kombinačního, systematického myšlení, k hypotetickým úvahám a přemýšlení o budoucnosti v souvislosti s volbou povolání. Toto období přináší značnou psychickou labilitu, kritičnost, snahu o nekompromisní řešení situací, což vede ke zvýšení konfliktů s dospělými, k posilování sebejistoty ve vrstevnické skupině“ (Čechová, 2004, s. 29).

2.2 Vývoj představ o budoucím povolání

V období staršího školního věku tedy v období puberty dochází k výrazné změně v představách o budoucím povolání a při jeho volbě. Zatímco u žáků mladšího školního věku při volbě povolání hraje hlavní roli fantazie, kdy žáci neberou v potaz reálné možnosti, tak v období puberty dochází ke změnám myšlení, kdy si žáci začínají

uvědomovat své vlastní schopnosti a své reálné možnosti v souvislosti s volbou budoucího povolání. Jedinci se v tomto období začínají zajímat o možnostech budoucího povolání. Významnou roli při volbě povolání u žáků staršího školního věku hrají zájmy (Hlad'o, 2008, s. 43-44).

Podle Mezery (2008, s.86) mají na volbu povolání u dětí vliv rodiče, a to až ze 70 %. V následujícím pořadí pak uvádí další 3 faktory, které ovlivňují volbu povolání u dětí, a to dobří kamarádi, poté odborníci z praxe a na posledním místě jsou to poradci v pedagogicko-psychologických poradnách.

Na volbu povolání mají vliv celospolečenské, skupinové a individuální faktory, tyto faktory Hlad'o (2008, s. 47-48) popisuje následovně:

- **Celospolečenské faktory** – mezi tyto faktory patří např. prestiž typu povolání, výchovně vzdělávací systém, dostupnost poradenských služeb a profesních informací.
- **Skupinové faktory** – skupinovými faktory se rozumí vliv sociálního a výchovného prostředí, ve kterém jedinec žije a rozvíjí se.
- **Individuální faktory** – těmito faktory se rozumí např. zdravotní stav jedince, jeho životní cíle, postoje a fyzická způsobilost pro různé pracovní obory, vychází tedy z individuality a odlišnosti každého jedince.

Mezera (2008, s. 113-114) popisuje 4 základní složky rozhodování při volbě budoucího povolání, které jsou známé pod zkratkou ACIP. Jednotlivá písmena znamenají začáteční písmeno jednotlivých složek, názvy složek jsou odvozeny z anglických slov. Písmeno „A“ označuje alternativy, což znamená, zdali jsou ještě jiné varianty řešení a zda jedinec nezapomněl na nějakou variantu, která by byla ještě lepším řešením pro volbu povolání. „C“ značí následky a souvislosti, které představují všechny klady, zápory, pro a proti rozhodne-li se jedinec pro určité povolání. Písmeno „I“ vyjadřuje informace neboli získání co nejvíce informací a poznatků o daných povoláních. „P“ označuje plány, což znamená vytvoření si detailního programu, jakým způsobem své rozhodnutí bude jedinec naplňovat. Plány se dále dělí na dvě podkategorie, kdy první je, co vše musí žák udělat po provedení

rozhodnutí, a tou druhou je, co udělá narazí-li na překážku, která zmaří první variantu zvoleného řešení, která může například odkazovat zpět na alternativy.

3 Příležitosti pro trávení volného času

3.1 Definice pojmu volný čas

Za volný čas se považuje část lidského života trávený mimo čas pracovní a také mimo čas vázaný, který zahrnuje biofyzilogické potřeby, jako jsou spánek, jídlo, hygiena a další povinnosti. Volný čas slouží k činnostem seburčujícím a sebevytvářejícím (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 10).

V současné době existuje spousta definic a způsobů, jak chápat volný čas. Hájek et al. (2004, s.28) popisují volný čas jako „dobu, která člověku umožňuje svobodnou volbu činností“.

„Za volný čas je považován čas, v němž jedinec svobodně na základě svých zájmů nálad a pocitů, volí svou činnost“ (MŠMT, 2002, s. 6).

Dumazedier (Hájek et al., 2004, s. 26-28) uvádí tři složky volného času:

- **Složka relaxační (odpočinek a část relaxace)** – sem zahrnujeme veškerý odpočinek.
- **Složka zábavy** – do této složky zahrnujeme zejména aktivní odpočinek, do aktivního odpočinku můžeme zařadit tzv. pasivní zábavu.
- **Složka sebevzdělávací a vzdělávací** – do této složky volného času se řadí takové aktivity, při kterých si děti rozšiřují své vědomosti a dovednosti.

3.2 Funkce výchovy ve volném čase

Výchova ve volném čase plní několik funkcí, které jsou při trávení volného času nezbytně nutné. Je nutné zdůraznit, že se tyto funkce v praxi vzájemně prolínají a také určité funkce plní jen do jisté míry, ne z celé jejich části (Pávková, 2014, s. 16).

Pávková (2014, s. 14) rozděluje funkce výchovy ve volném čase následovně:

- **Výchovně-vzdělávací funkce** – Výchovně vzdělávací funkce se zaměřuje na cílevědomé ovlivňování osobnosti jedince. Volný čas působí na psychickou,

fyzickou i sociální stránku osobnosti jedince, dále rozvíjí rozumové schopnosti a emoce.

- **Zdravotní funkce** – Veškeré aktivity, které jsou vykonávány ve volném čase podporují zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj jedince. Proto, aby zdravotní funkce ve výchově ve volném čase byla zachována, má pedagog mnoho možností, jak tuto funkci zachovat, mezi tyto možnosti patří například: volba vhodné aktivity a uspořádání režimu podle věku, individuálních zvláštností, typu zařízení a střídání činností podle charakteru, pedagog by měl zejména u dětí školního věku zařazovat pohybové aktivity, vést jedince ke zdravému stravování a dodržovat zásady bezpečnosti práce.
- **Sociální funkce** – Sociální funkce slouží k zachování a zajištění bezpečnosti a dohledu na děti, při konání aktivit, které plní v čase mimo vyučování. Tato funkce dále slouží k zajištění sociálních vztahů, navazování přátelství s jedinci, kteří mají stejné nebo podobné zájmy. Zařízení, ve kterých děti tráví volný čas by mělo do určité míry vyrovnávat nestejně podmínky rodinného prostředí. V takovém zařízení by děti měli mít stejné právo na pozornost a péči od pedagoga, na využívání všech pomůcek a hraček.
- **Preventivní funkce** – Funkce, která by měla předcházet negativním jevům, šikaně, lhaní, krádežím, aj., které by se mohli u jedinců objevovat. U dětí, které umí trávit a efektivně využívat svůj volný čas je méně pravděpodobné, že těmto patologickým jevům podlehnou nebo se u nich některé objeví.

3.3 Faktory ovlivňující využití volného času

Na využívání volného času dětí a mládeže se nejčastěji zabývají instituce, které jsou propojené a vzájemně se prolínají. Mezi tyto instituce patří (Hájek et al., 2004, s. 30-33):

- přirozené výchovné instituce (rodina, skupina vrstevníků),
- instituce se zprostředkovaným výchovným působením (občanská sdružení, soukromé subjekty, hromadné sdělovací prostředky apod.),
- instituce s přímým výchovným působením (školy, školská zařízení, vzdělávací subjekty, církve apod.).

Rodina

Největší roli ve volném čase dětí a mládeže hraje rodina, která je nejpřirozenější skupinou ve společnosti dítěte a zároveň je rodina prostředím, ve kterém je dítě vychováváno. Činnosti, které si dítě ve volném čase volí, jsou omezeny množstvím volného času dítěte, ale také důležitou součástí volby aktivit jsou finanční možnosti rodičů, hodnoty, které rodina uznává a v poslední řadě představy rodičů o tom, jakým způsobem jejich dítě bude trávit volný čas.

Vrstevníci

Vrstevníci se sdružují ve skupinách přibližně stejného věku a určují často dle ostatních členů skupiny své zájmy. Velice záleží, jaké hodnoty a také cíle dané skupiny kamarádů uznávají. Tyto party mohou trávit volný čas žádoucím či nežádoucím způsobem a také organizovaně, což je např. spolek turistů, ale i neorganizovaně, příkladem může být parta kamarádů.

Škola

Škola je v kontextu této kapitoly myšlena zejména z hlediska mimoškolních aktivit, které pravidelně či nepravidelně nabízí. Mohou to být např. výlety, školy v přírodě či zájmové kroužky v rámci školy.

3.4 Metody a formy volnočasových aktivit

K volnočasovým aktivitám pro děti a mládež se řadí nejrůznější zájmové a vzdělávací kroužky, dále také komunitní a nízkoprahová centra, sportovní aktivity, soutěže a kluby (Volnočasové aktivity, 2021).

Volnočasové aktivity u dětí a mládeže jsou různorodé, a to z hlediska času, který je aktivitám věnován a také z hlediska věkových a sociálních skupin. Nejčastějšími aktivitami u dětí a mládeže jsou aktivity, které souvisejí s informačními technologiemi a jsou spojené s počítačem. Tyto zmíněné aktivity se dostávají do popředí například před klasické dřívější aktivity jako je čtení knih a časopisů.

Mezi nejčastější a nejoblíbenější aktivity u dětí a mládeže patří sledování televize, scházení se s kamarády, čtení a poslouchání hudby. V menším podílu se jako

volnočasové aktivity vyskytují návštěva divadla, koncertů, kina a hraní na hudební nástroj (MŠMT, 2002, s. 29).

3.4.1 Metody volnočasových aktivit

Metody volnočasových aktivit jsou způsoby, jakými jsou žáci při svých aktivitách vedeni. Při aktivitách, které jsou podstatné při naplňování volného času mohou být využívány například některé z těchto metod (Podpora volnočasových aktivit, 2012, s. 6-7):

Metody slovní (verbální) – do těchto metod spadá přednáška, vysvětlování, beseda, diskuze, rozhovor.

Metody praktické činnosti – u této činnosti rozvíjejí děti nové poznatky i dovednosti a je nutné zde podporovat vzájemnou spolupráci.

Metody her – tyto činnosti vyžadují důkladnou a poctivou přípravu a nemusí vyhovovat všem žákům, ve správném provedení jsou nejen zábavné ale i velmi přínosné.

Metody hodnocení – tyto metody mají velmi vysokou motivační funkci. Tato metoda se využívá u dobrovolných aktivit, takže je nutné zdůraznit zejména pozitivní prvky u jednotlivých žáků a až poté vyjádřit negativa a nedostatky v práci žáků.

3.4.2 Formy volnočasových aktivit

Formy jsou v tomto případě vnímány ve smyslu uspořádání aktivit z hlediska organizace. Mezi tyto formy řadíme (Podpora volnočasových aktivit, 2012, s. 6-7):

Zájmový kroužek – druh aktivity, který je určen na stanovený den v pravidelném intervalu a jeho konání by se mělo měnit pouze ve výjimečných případech. Pro dobrý kroužek je příznačná zejména jeho pestrost a také se vyznačuje velkou variací činností, které se zde konají. Pro řád kroužku je důležité vést jeho evidenci, podávat instruktáž ke každé schůzce a v závěru užít hodnocení jak pro jednotlivce, tak i pro celou skupinu.

Vycházka, výlet, odborná exkurze – tyto formy aktivit spadají mezi nejoblíbenější, zastávají náplň společenskou, kulturně vzdělávací, ale také odbornou. V případě jejich konání je nutné účastníky informovat o konání s dostatečným předstihem.

Beseda, workshop – užívá se v případě, známe-li odborníka z oboru či v daném tématu, který může účastníky obohatit svými znalostmi a předat jim cenné zkušenosti zejména z praxe.

Soutěž

Pávková (2008, s. 93) formy aktivit volného času rozděluje na aktivity produktivní a receptivní. Aktivity produktivní popisuje jako aktivity „při nichž jedinec sám vyvíjí činnost a produkuje nějaké hodnoty“. Receptivní aktivity popisuje jako ty zájmy „při jejichž realizaci se aktivita omezuje pouze vnímáním předmětu zájmu“. Dále také uvádí, že obě tyto zmíněné aktivity se mohou vzájemně prolínat a částečně se i doplňovat.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2002, s.6-10) dělí formy aktivit volného času na dva základní druhy, a to na aktivní využívání volného času a na pasivní využívání volného času. V současné době roste stále více zastoupení pasivního trávení volného času, a naopak ubývá aktivní trávení volného času. Důležitou roli při trávení volného času hraje rodina i škola, které výrazně přispívají k tendencím jak aktivního, tak i pasivního trávení volného času u dětí a mládeže. K podpoře aktivního trávení volného času by škola měla disponovat širokou škálou kvalitních volnočasových aktivit. Rodina slouží nejčastěji jako vzor při výběru volnočasových aktivit a volby trávení volného času.

Aktivní využití volného času

Autoři Holder a kol. (2009, s. 1) uvádí aktivní trávení volného času jako jakoukoliv aktivitu, která vyžaduje fyzickou aktivitu.

Dle ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (2002, s. 6-7) by aktivní využití volného času mělo splňovat následující funkce jako je například aktivní přístup jedince k dané činnosti, posilování zdravého způsobu života a zdraví. Dané činnosti by také měly být kompenzovány v případě jednostranného zatížení. Pro aktivní využití

volného času je nezbytnou součástí pohyb na čerstvém vzduchu a zapojení fyzických a sportovních aktivit.

Pasivní využití volného času

Shin a You (2013, s. 1) popisují pasivní aktivity jako zejména sedavé aktivity, které nevyžadují zapojení jakékoliv námahy a jedinec není hlavním vykonavatelem dané činnosti a nejčastěji této činnosti přihlíží. Na pasivních aktivitách, které jsou popisované jako sedavé se s předchozími autory shodují i Roy a Orazem (2021, s. 8). Ti navíc popisují pasivní aktivity jako takové aktivity, které nepřispívají nebo i poškozují zdraví člověka (konzumace tabáku, sledování televize, aj.).

U dětí a mládeže se vyskytují sociálně patologické jevy, které mohou být důsledkem pasivního trávení volného času. Do skupiny se zvýšeným rizikem výskytu sociálně patologických jevů spadají (Volný čas, 2013, s. 11-12):

- chroničtí sledovači televize, filmů a počítačových her,
- mládež bloudící po ulicích a restauračních zařízeních a ubíjející nudu,
- mládež vyhledávající dramatické a dobrodružné aktivity zástupným způsobem; pomocí násilí, kriminality, drog, alkoholu apod.

3.5 Zájmové vzdělávání

Pro naplnění volného času jedinců slouží zájmové vzdělávání, které nabízí široké spektrum zájmových činností. Školní družiny, školní kluby a střediska volného času jsou možnostmi, kde lze uskutečňovat zájmové vzdělávání (Zájmové vzdělávání, 2013).

Podle Průchy (2012, s. 280) je zájmové vzdělávání „souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních a dalších systematických i jednorázových aktivit a činností“, a dále uvádí, že zájmové vzdělávání „směřuje k účelnému naplnění volného času umožňuje lidem získat vědomosti a dovednosti mimo školní vzdělávání“.

„Zájmové vzdělávání je systém krátkodobých i dlouhodobých organizačních forem, které umožňují edukační, rekreační, poznávací a tvůrčí volnočasové aktivity účastníků, realizované neformálním i informálním způsobem a směřující k saturaci

jejich individuálních zájmů, k rozvoji a kultivaci osobnosti a k celkovému zlepšení kvality života jedince“ (Průcha, 2009, s. 503).

Průcha (2009, s. 506) dělí zájmové vzdělávání následovně:

- **Kulturní a estetická výchova** plní výchovně-vzdělávací funkci. Jakákoliv edukace se považuje jako prvek kultury a kultura zase zpětně působí na edukaci a také ji rozvíjí.
- **Pohybová a sportovní výchova** je specifická forma sociálně kulturní činnosti, jejichž cílem je optimalizace tělesné připravenosti do běžného života. Do tohoto typu zájmového vzdělávání spadá sport, pohybová rekreace a tělesná výchova.
- **Cestování a turistika** je úzce spjata s pohybovou a sportovní výchovou, ale liší se od ní tím, že jejím hlavním cílem není výkon, ale uspokojování potřeb duševních a fyzických sil daného jedince jako jsou např. léčení, kulturní využití a rozptýlení.
- **Zdravotní výchova** se zaměřuje na základy zdravého životního stylu, zdravé výživy, na osvojení základů fyzické a duševní hygieny, a především na zdravotní prevenci.
- **Environmentální výchova** propojuje vztahy člověka, společnost a přírodu a poskytuje jim možnost tyto jednotlivé prvky rozvíjet v komplexním systému. Hlavním cílem tohoto typu je rozvinout znalosti a návyky do takové míry, aby jedinci pochopili vzájemné vztahy.
- **Vědecko-technické vzdělávání** má za cíl pomocí vědy, prohlubování dovedností a vědomostí a následný přenos těchto principů do běžného života.
- **Jazykové vzdělávání** nabývá na důležitosti s rozvíjející se globalizací a multikulturalismem. Toto vzdělávání se velmi často rozvíjí také v rámci formálního vzdělávání.
- **Náboženská a duchovní výchova** nabízí řadu edukačních aktivit, které mají za cíl rozvíjet a soustředit se na duchovní stránku lidského života.

Všechny typy zájmového vzdělávání jsou vzájemně propojeny a skoro v žádném případě a při jakékoliv aktivitě nedochází k tomu, že by se daná aktivita řadila pouze

mezi jeden typ zájmového vzdělávání a alespoň okrajově se dotýká některého z dalších typů zájmového vzdělávání.

Zájmové vzdělávání se na rozdíl od školního vzdělávání liší v několika ohledech, které popisuje Kaplánek et al. (2017, s. 125-127) následovně:

- **Prvek dobrovolnosti**, nejčastěji přináší silnější motivaci jedince, zároveň neklade na jedince takové nároky jako jsou na něj kladeny ve škole, jedinec si aktivity volí na základě vlastního rozhodnutí a zájmů.
- **Výraznější rozdíly ve věku účastníků**, účastníci nejsou rozděleni striktně dle věku, jako tomu bývá ve školních třídách.
- **Rozdíl v počtu účastníků**, je popisovaný jako výhoda pro zájmové útvary, jelikož umožňuje zejména individuální přístup k jednotlivcům.
- **Cíle zájmového vzdělávání**, zdokonalení v menším množství dovedností a znalostí, než je tomu ve školách, zároveň jsou ale tyto dovednosti většinou velmi specifické. Cílem zájmového vzdělávání může být i rozvoj individuálních vlastností jednotlivých účastníků, kdy mohou mít jedinci stavěny do cesty záměrně překážky, aby je mohli překonávat.
- **Termíny a časový rozsah setkání** je možno upravovat podle náročností a potřeb daných činností.

Zájmové činnosti

„Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci“ (Pávková et al., 2008, s. 92).

Zájmová činnost může být: příležitostná, do které řadíme například besedy, vycházky, exkurze nebo pravidelná, do pravidelných činností řadíme činnosti zájmových útvarů. Při zájmových činnostech se využívá větší pestrost a rozmanitost ve výchovně-vzdělávacích postupech. Dochází i k větší individualitě jedince a k rozvoji jeho kreativity (Pávková et al., 2008, s. 99).

Pávková (2008, s. 93) dělí zájmy následovně:

- **Podle úrovně činnosti**, tyto činnosti se rozdělují na aktivní (produktivní) a na receptivní. Aktivní činnosti jsou takové činnosti, při kterých jedinec aktivitu přímo vykonává. Při receptivních činnostech je aktivita jedince omezena a zaměřuje se pouze na vnímání předmětu zájmu.
- **Podle časového trvání** mohou být zájmy krátkodobé, dočasné neboli přechodné, naopak jsou to zájmy trvalé.
- **Podle koncentrace** se zájmy dělí na jednostranné a na mnohostranné, zájmy jednostranné můžeme označit jako zájmy hluboké, zatímco mnohostranné jsou zájmy povrchními.
- **Podle společenských hodnot** dělíme zájmy na žádoucí, které jsou hodnotné a na nežádoucí zájmy, tyto zájmy nejsou v souladu s obecně platnými společenskými normami.
- **Podle obsahu** se dělí na činnosti společenskovední, pracovní-technické, přírodovědně-ekologické, estetickovýchovné, tělovýchovné, sportovní a turistické.

3.6 Školská zařízení pro zájmové vzdělání

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání podporují rovné příležitosti bez ohledu na rasový původ, národnost, pohlaví nebo náboženské chování jedinců. Dále se snaží předcházet sociálně patologickým jevům, rizikovému chování a snaží se, aby jedinci využívali volný čas smysluplně. V neposlední řadě rozvíjejí nadání a talent u dětí a mládeže (Školská zařízení, 2021).

Pávková (2014, s. 35-39) se společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (Zájmové vzdělávání, 2021) shodují na rozdělení školských zařízení, která rozdělují následovně na:

- střediska volného času,
- školní družiny,
- školní kluby.

3.6.1 Střediska volného času

„Střediska volného času jsou rovněž školskými zařízeními, jejichž posláním je motivovat, podporovat a vést děti, žáky, studenty, mládež, ale i dospělé k rozvoji osobnosti, k získávání a rozvoji klíčových a odborných kompetencí, zejména smysluplnému využívání volného času, a to širokou nabídkou činností v bezpečném prostředí a s profesionálním týmem pedagogů“ (Střediska volného času, 2013).

Pávková (2014, s. 39) dále rozděluje střediska volného času na dva typy, kdy prvním typem jsou domy dětí a mládeže, které nabízejí velkou škálu zájmových činností a druhým typem jsou stanice zájmových činností, tyto stanice se zaměřují pouze na jeden zájmový okruh, kterými jsou například stanice přírodovědců, techniků nebo turistů.

Cílem středisek volného času je zajistit volnočasové aktivity pro děti, mládež a pro širokou veřejnost v daném místě. Střediska volného času nabízejí (Střediska volného času, 2021):

- **Pravidelnou zájmovou činnost.** Tyto činnosti se zaměřují na široké spektrum aktivit od sportovních kroužků až po hru na hudební nástroj. Do těchto činností také spadají například kroužky deskových nebo karetních her.
- **Příležitostnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost.** Do této činnosti spadají akce, které mají různorodý charakter, jsou to například Karnevaly, Čarodějnice, Mikuláš a jiné akce.
- **Táborovou a jinou pobytovou činnost,** kdy jsou pro děti nabízené pobytové či příměstské tábory.
- **Osvětovou činnost a poskytování informací.**
- **Možnost individuální práce s dětmi s nadáním,** zde se jedná o podporu nadaných dětí a mládeže, spadá sem příprava na soutěže nebo Středoškolská odborná činnost.
- **Otevřenou nabídku spontánních aktivit,** tímto se rozumí takzvaně otevřené kluby, kde mládež nenavštěvuje zájmové kroužky nebo kurzy. Je to místo, kde si děti, mládež nebo široká veřejnost mají možnost poslechnout hudbu či si zahrát hry s přáteli.

3.6.2 Školní kluby

Školní kluby nabízejí žákům zájmové vzdělávání a vycházejí z jejich potřeb a zájmů. Školní kluby jsou obdobné školním družinám, ale převážně se liší starším věkem účastníků a také odlišnými formami činností. Činnosti ve školních klubech jsou určeny hlavně žákům druhého stupně základních škol, žákům nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia. Výjimkou mohou být žáci prvního stupně základních škol v případě, že nebyli přijati k pravidelné denní docházce do školní družiny (Školní kluby, 2013).

Znakem školního klubu je docházka, která je zcela dobrovolná, kde klub eviduje knihu docházky, do které si žák zapisuje samostatně odchody a příchody (Pávková, 2014, s. 37).

Podle Pávkové (2014, s. 37) se činnosti školního klubu realizují těmito formami:

- pravidelná zájmová činnost v zájmových útvarech,
- příležitostná zájmová či rekreační činnost,
- otevřená nabídka spontánních činností,
- podpora tzv. tvůrčích týmů, skupin iniciativních žáků a výrazným zájmovým zaměřením.

4 Kariérové poradenství a volný čas

Kariérové poradenství vzniklo na přelomu 19. a 20. století v období průmyslové revoluce. Za zakladatele kariérového poradenství je považován Frank Parsons, který roku 1908 založil první poradnu pro volbu povolání v Bostonu (Košťálová & Cudlínová, 2015; Kohoutek, 2008).

„Kariérové poradenství je proces, v rámci kterého mají lidé v průběhu celého života možnost poznat a rozvíjet své schopnosti, dovednosti a zájmy. Umožňuje lidem řídit jejich individuální dráhu ve vzdělávání a odborné přípravě, v práci i v jiných oblastech, a využívat k tomu schopnosti a dovednosti, které mají“ (Kariérové poradenství, 2013).

Kariérové poradenství poskytuje velké množství aktivit, které se zaměřují na předávání kariérových informací a snaží se rozvíjet dovednosti jedinců při budování jejich kariéry (Kariérové poradenství a informace, 2001).

Vendel (2008, s. 52-53) popisuje 3 základní kroky kariérového poradenství následovně:

- **poznávání.** Poznávání se zaměřuje na poznání zájmů, preferencí a názorů žáka. Poznání je prvním předpokladem pro vhodný výběr školy žáka. Všechny informace nemusejí být zjišťovány pomocí dotazníků a testováním, ale lze je získat díky poradenskému rozhovoru.
- **Získávání informací o světě práce a školách.** Úlohou poradce v tomto kroku je sesbírat potřebné informace o jednotlivých školách. Poradce také zjišťuje a vyhodnocuje zájmy, které jsou potřebné ke studiu na určité škole. Pro filtrování a přehled využívá poradce seznamy škol a oborů od ministerstva školství.
- **Spojení informací o sobě a o světě práce a školách.** Toto propojení je nejdůležitějším cílem celého karierního poradenství. Užívá se testování a jeho následné výsledky lze najít v příručkách jednotlivých testů. Ke hledání vhodné volby školy nebo práce slouží počítačové programy, které na základě zájmů, hodnot a preferencí jedince zužují výběr vhodných nabídek.

4.1 Poradenství

V dnešní době poradenství nabízí pomoc při řízení a plánování vlastního života samostatně a kompetentně (Vendel, 2008, s. 11).

Slavík a Zounková (2014, s. 5) uvádí, že „Poradenství je odborná a specializovaná činnost zaměřená na pomoc lidem v nesnázích krátkodobého i dlouhodobého charakteru. V širším pojetí může jít i o aplikovanou teoretickou disciplínu, zkoumající lepší možnosti pomoci lidem“.

Evropská síť pro podporu poradenství rozděluje poradenství na (Poradenství v České republice, 2016):

- celoživotní poradenství,
- poradenství v předškolním věku,
- poradenství na základních a středních školách,
- poradenství na vysokých školách,
- poradenství pro dospělé.

Formy a metody poradenství

Poradenství se dělí podle počtu zainteresovaných osob, kdy Slavík a Zounková (2014, s. 12-13) tuto formu dělí na poradenství individuální a skupinové. Při poradenství dochází k využívání jednotlivých metod. Metody, které jsou nejvíce a nejčastěji využívány při skupinovém poradenství se dělí následovně:

- Přednáška, při které se nejčastěji využívají didaktické prostředky, které zde slouží k lepšímu naplňování cílů.
- Řízená diskuse, která umožňuje danou problematiku zkoumat do hloubky za předpokladu, že ji řídící bude citlivě korigovat směřovat ji k požadovanému cíli.
- Prezentace, při které dochází k předávání informací.

Dále zde popisují metody, které již nejsou při poradenství běžné a jsou málo využívané, ale zato jsou velmi efektivní, mezi tyto metody patří například skupinové práce, hraní rolí.

4.2 Kariérové poradenství na základních školách

Na druhém stupni základní školy dochází k prvnímu rozhodování o volbě budoucího povolání i studia. V tomto období je nejdůležitější se této problematice věnovat a zajistit kvalitní kariérové poradenství v systému školství. Kariérové poradenství nabízejí různé organizace či jednotlivci, poradenské služby mohou být provozovány jak rezortem školství, dále také rezortem práce a sociálních věcí, do kterého spadají např. úřady práce, tak i sférou soukromou, kam spadají například personální agentury (Metodický postup, 2019, s. 6).

Na poradenství na základních školách se podílejí odborní pedagogičtí pracovníci. Mezi tyto pracovníky se řadí výchovní poradci, školní psychologové, školní metodici prevence nebo školní speciální pedagogové. Poradenství na základních školách se dělí na poradenství na prvním stupni a na druhém stupni. První stupeň zahrnuje čtyři tematické okruhy, konkrétně: Práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, pěstitelské práce a příprava pokrmů. Na druhém stupni se dále dělí na: Práce s technickými materiály, design a konstruování, pěstitelské práce a chovatelství, provoz a údržba domácnosti, příprava pokrmů, práce s laboratorní technikou, využití digitálních technologií a svět práce (Česká-republika: Poradenství, 2021).

Z tematických okruhů je Svět práce povinný pro 8. a 9.ročník, kde se žáci učí, jak využívat digitální technologii a také se učí základy práce s financemi. Žáci si rozšiřují povědomí a informace a pracovních činnostech jednotlivých profesí a orientují se na trhu práce a posuzují své možnosti při volbě vhodného povolání. Ze zbylých tematických okruhů si školy dle svého zaměření, podmínek a pedagogických záměrů vybírají minimálně jeden ze zmíněných okruhů (Metodický postup, 2019, s. 6).

Kariérové poradenství na školách je poskytováno bezplatně dle vyhlášky 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (Vnitrostátní předpisy, 2021).

Evropská síť pro podporu poradenství uvádí poradenské služby, které jsou zaměřeny zejména na (Poradenství, 2021):

- Poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- Prevenci školní neúspěšnosti,
- Podporu vzdělávání žáku nadaných a mimořádně nadaných,
- Včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- Spolupráci a komunikace mezi školou a zákonnými zástupci,
- A jiné.

4.3 Školní poradenská pracoviště

Školní poradenská pracoviště poskytují žákům na základních a středních školách konzultační a poradenské služby. Jsou zřizována tak, aby tato jednání byla důvěrná, aby se žáci zde cítili komfortně a aby byla zachována ochrana osobních dat klientů. Na službách a poskytování poradenských služeb se podílí ředitel školy, nebo jím pověřený pracovník. Se školním poradenským pracovištěm spolupracují a předávají odbornou a metodickou podporu střediska výchovné péče, speciálně pedagogická centra a pedagogicko-psychologická poradna. (Školní poradenská pracoviště, 2021)

Evropská komise rozděluje instituce, které nabízejí kariérové poradenství následovně (Česká-republika: Poradenství, 2021):

- výchovný poradce přímo ve škole,
- pedagogicko-psychologická poradna,
- speciálně pedagogické centrum,
- centrum kariérového poradenství,
- informační a poradenská střediska pro volbu práce Úřadu práce ČR (IPS).

5 Kariéra a volný čas

„Pojem kariéra zahrnuje nejen objektivní průběh konkrétně vykonávané profesní činnosti během života člověka, respektive sled povolání, postup z pozice na pozici, ale i předprofesní a postprofesní aktivity, tedy celou životní dráhu člověka. Kariéra je utvářena jak zkušenostmi vztaženými k práci, tak vzděláváním a dalšími oblastmi života jedince“ (Hlad'o, 2012, s. 15).

Pro kariéru a volbu povolání hraje důležitou roli kariérní zralost. Podle Vendela (2008, s. 20) je kariérní zralost „centrálním pojmem přístupu k volbě povolání“. Autor dále uvádí, že kariérní zralost zahrnuje plnění vývojových úkolů týkajících se volby povolání, při nichž poznáme úroveň jedince.

5.1 Hollandovy typy osobnosti

Obrázek 1 - Hollandovy typy osobnosti

Zdroj: Holland's Theory

Dohromady tvoří zkratku RIASEC, která vychází z prvních písmen anglického názvu jednotlivého typu.

Holland (Vendel, 2008, s. 22-24) popisuje jednotlivé typy následovně:

R – Realistický (realistic)

Realističtí lidé mají rádi činnosti vyžadující sílu, koordinaci pohybu a dovednosti. Je pro ně typický sklon k práci s materiálem, používání nástrojů a zařízení. Jsou vybaveni schopnosti a dovednostmi v oblasti mechaniky, techniky, elektrotechniky a zemědělství. Výchovné a sociální činnosti spíše odmítají. Na nižší vzdělanostní

úrovni jsou řemeslníky zemědělci, na vyšší se zabývají povoláními, která vyžadují manuální dovednosti spíše v abstraktní formě (např. konstruktér strojů, stavební inženýr).

I – Vědecký (investigative)

Tito lidé mají rádi rébusy a složité. Matematické a vědecké problémy, jež vyžadují přemýšlení. S oblibou se učí a dávají přednost poznávacím a vědeckým aktivitám, při nichž je nutné symbolické, tvořivé a systematické myšlení. S oblibou čtou o vědě a hovoří o vědeckých tématech. Vyhledávají samostatnou práci, při níž je potřebné řešit teoretické problémy. Ze školních předmětů dávají přednost matematice, fyzice, chemii, biologii, geologii a jiným vědeckým oborům. Nemají tendenci k řízení jiných nebo k řešení osobních problémů, ale mohou mít sklon k analýze a často se pokoušejí hledat řešení psychologických problémů.

A – Umělecký (artistic)

Umělecky založené osoby upřednostňují příležitosti, které jim umožní umělecky se projevit – hudbou, výtvarným a pohybovým uměním nebo literární tvorbou. Jednotvárná práce je nudí. Vynikají v oblastech písemné tvorby, výtvarného umění, hudby, herectví či tance. Snaží se o originalitu. Na nižší vzdělanostní úrovni se uplatňují v uměleckořemeslných profesích a na vyšší v uměleckých a svobodných povoláních (např. herec, spisovatel nebo designer).

S – Společenský typ osobnosti (social)

Před technickými a jinými přesně definovanými činnostmi dávají přednost společenským typům činností, při nichž se mohou věnovat jiným lidem, a to formou výchovy, vyučování, duchovní pomoci, ošetřování a pomoci při řešení osobních problémů. Vynikají takovými přednostmi, jako je společenský takt a schopnost vcítění se, které jsou potřebné ve styku s lidmi. Orientují se na etické a sociální hodnoty. Na nižší vzdělanostní úrovni jde o pracovníky, kteří se dobře uplatní při poskytování sociální péče (např. zdravotní sestra), na vyšším jako pedagogové, jako poradci nebo v medicínské a terapeutické profesi.

E – Podnikavý (enterprising)

Pro lidi tohoto typu je důležitý zájem o majetek. Pobývají rádi s jinými lidmi a hovoří s nimi o obchodních tématech, chtějí je přesvědčit nebo řídit. Lidé tohoto typu se ve styku s jinými prosazují a jsou populární. Snaží se zaujmout vedoucí místo. Rádi pracují s lidmi, ale místo pomoci jiným dávají přednost jejich přesvědčování a vedení.

C – Konvenční (conventional)

Konvenční lidé si váží peněz, spolehlivosti a schopnosti pracovat podle pravidel a nařízení. Takto zaměřené osoby upřednostňují přesně určené zacházení s údaji: tvořit dokumentaci, vést záznamy a zpracovávat podklady. Mají rádi úřednické prostředí, v němž mohou uspokojit svou potřebu výdělků a práce podle pravidel. Jejich předností jsou schopnosti administrativní práce a počítařské dovednosti. Na nižší úrovni jim vyhovují povolání sekretářky, asistentky, knihovníka apod., na vyšší jde například o úředníky a právníky – povolání, v nichž je potřeba zpracovávat komplexní údaje podle zákonů a pravidel.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Charakteristika základní školy

Základní škola Pionýrů se nachází v Karlovarském kraji ve městě Sokolov na adrese Pionýrů 1614, Sokolov 35601. Škola poskytuje základní vzdělání od 1. do 9. třídy. Základní škola je zaměřená na sportovní výchovu, kdy od 6. ročníku je možnost navštěvovat třídu, ve které je rozšířená výuka tělesné výchovy. Žáci si zde mají možnost zvolit mezi fotbalem a volejbalem. Škola klade důraz na vzdělání v oblasti informačních a komunikačních technologií, které považuje v životě za nepostradatelné.

6.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo realizováno na základní škole Pionýrů v Sokolově. Tuto základní školu jsem si pro své dotazníkové šetření zvolila z důvodu, že jsem ji sama navštěvovala. Před samotným šetřením jsem žádala o souhlas s provedením průzkumu paní ředitelku zmíněné základní školy. Pro dotazníkové šetření jsem si zvolila formu online dotazníku. Dotazník byl vytvořen přes formuláře Google. Šetření bylo realizováno v 8. a 9. třídách základní školy od 4. do 8.3. 2022. Online dotazník byl ve spolupráci s jedním z učitelů poskytnut žákům pomocí vytvořeného QR kódu, který byl žákům promítnut pomocí projektoru na plátně. Žáci měli možnost si QR kód naskenovat do svých mobilních telefonů a následně ihned dotazník vyplnit. Poté byly výsledky šetření převedeny z formulářů Google do programu MS Excel a z nich dále byly vytvořeny tabulky, které pak byly vloženy do samotné bakalářské práce a následně patřičně popsány. Dotazník se skládal z 10 otázek.

6.2 Výzkumné otázky

1. Jaké jsou rozdíly u žáků 8. a 9. ročníků v přípravě do školy z hlediska oblíbenosti a doby strávené touto aktivitou?
2. V jakém oboru by chtěli pracovat ti, kteří si zvolili za nejoblíbenější volnočasovou a mimoškolní aktivitu cizí jazyk?

3. Jak se liší vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání u dívek a chlapců?
4. Jaký je vztah mezi vybranými obory a jimi příslušnými volnočasovými aktivitami?
5. Baví se ve škole o volbě budoucího povolání více žáci 8. či 9. ročníků?

6.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Celkem bylo oslovených dohromady 125 žáků z 6 tříd 8. a 9. ročníku. Dotazník vyplnilo 95 žáků, což činí 76 % návratnost. Celkem odpovědělo 36 dívek (38 %) a 59 chlapců (62 %). Z 8. ročníku vyplnilo dotazník 44 žáků (46 %) a zbylých 51 žáků (54 %) navštěvovalo 9. ročník.

Otázka č.3 – Kde se mimoškolním aktivitám věnujete?

Tabulka 1 - Kde se mimoškolním aktivitám věnujete?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů	
Sportovní oddíl	62	65 %
Ani jedno z uvedených	30	30 %
Základní umělecká škola	8	8 %
Dům dětí a mládeže	3	3 %

Zdroj: Vlastní

Největší část respondentů se mimoškolním aktivitám věnuje ve sportovním oddíle, tato odpověď se dala předpokládat vzhledem k tomu, že na základní škole jsou sportovně zaměřené třídy. Dalších 30 respondentů zvolilo variantu, že nenavštěvují ani jednu z uvedených institucí. Velmi malé množství dotazovaných si zvolilo možnost, že navštěvují základní umělecké školy nebo domy dětí a mládeže. Tato otázka byla s možností vícenásobné volby odpovědí, takže je odpovědí více než celkový počet respondentů, jelikož někteří mohli zaškrtnout více odpovědí.

Otázka č.4 – Jaké jsou Vaše oblíbené volnočasové aktivity?

Pro tuto otázku byla použita škála od 1 do 5, kdy 1 označovala nejoblíbenější aktivity a 5 nejméně oblíbené aktivity.

Tabulka 2 - Jaké jsou Vaše oblíbené volnočasové aktivity?

	1	2	3	4	5	Průměr
Chození ven s kamarády	42 %	22 %	11 %	12 %	13 %	2,3
Péče o živé bytosti	33 %	31 %	17 %	12 %	7 %	2,3
Sledování TV	29 %	34 %	24 %	8 %	5 %	2,3
Sport	45 %	15 %	15 %	10 %	15 %	2,3
Hraní her	36 %	22 %	19 %	10 %	13 %	2,4
Pobyt v přírodě	24 %	37 %	18 %	15 %	6 %	2,4
Cizí jazyky	16 %	43 %	22 %	12 %	7 %	2,5
Péče o druhé	17 %	39 %	27 %	12 %	5 %	2,5
Hraní společenských her	16 %	35 %	26 %	19 %	4 %	2,6
Technické činnosti	26 %	27 %	21 %	15 %	11 %	2,6
Příprava do školy/učení	15 %	25 %	35 %	12 %	13 %	2,8
Umění	23 %	16 %	14 %	20 %	27 %	3,1

Zdroj: Vlastní

Mezi nejoblíbenější aktivity u respondentů z hlediska průměru patří: péče o živé bytosti, sport, chození ven s kamarády a sledování televize, kdy všechny možnosti měly totožný průměr 2,3. Mezi nejméně oblíbenou aktivitu naopak patřilo umění, které jako jediné překročilo v aritmetickém průměru hodnotu 3 a za ním je druhou nejméně oblíbenou aktivitou příprava do školy či učení s průměrem 2,8.

Chození ven s kamarády se u dotazovaných řadí mezi velmi oblíbené aktivity, více než polovina označila tuto aktivitu za nejvíce oblíbenou, bylo to celkem 40 respondentů. Celková hodnota průměru všech odpovědí je 2,3, což značí, že průměrný dotazovaný přiřazuje této aktivitě hodnotu 2.

Sport se u oslovených respondentů řadí mezi velmi oblíbenou volnočasovou aktivitu. Jak již bylo zmíněno výše, tak tato odpověď se dala očekávat jelikož 2 třídy z 6 dotazovaných tříd jsou sportovně zaměřeny. Respondentů, kteří zvolili tuto aktivitu za nejvíce oblíbenou bylo 43. Jako nejméně oblíbenou aktivitu sport zvolilo 14 dotazovaných. Průměrem všech odpovědí byla hodnota 2,3, kdy opět respondenti průměrně označovali jako odpověď hodnotu 2.

Umění se dle odpovědí respondentů neřadí mezi nejoblíbenější, ale ani mezi nejméně oblíbené aktivity. Průměrně respondenti volili hodnotu 3. Dotazovaných, kteří zvolili tuto aktivitu jako nejméně oblíbenou bylo 27 % a naopak 23 % respondentů zvolilo umění jako nejoblíbenější aktivitu.

Sledování televize patří mezi respondenty k poměrně oblíbené aktivitě, 87 % dotazovaných řadí sledování televize do 3. místa ve škále oblíbenosti. 13 % respondentů označilo tuto aktivitu jako méně oblíbenou. Průměrná odpověď u oblíbenosti sledování televize u respondentů spadá odpověď na hodnotu 2.

Hraní her určilo celkem 34 respondentů za svou nejoblíbenější aktivitu. 22 dotazovaných tuto aktivitu označilo za nejméně oblíbenou. Celková hodnota průměru všech odpovědí u této aktivity je 2,4, kdy respondenti průměrně přiřazovali této aktivitě hodnotu 2 či 3.

Hraní společenských her se z hlediska odpovědí neřadí ani mezi nejoblíbenější ani mezi nejméně oblíbené. Pouze 4 respondenti hraní společenských her označili jako nejméně oblíbenou aktivitu. 15 dotazovaných tuto činnost považují za nejoblíbenější aktivitu. Průměrně se tato aktivita u dotazovaných řadí na hodnotu číslo 2 nebo 3.

Pobyt v přírodě se řadí převážně k oblíbené aktivitě, jelikož nadpoloviční většina označila tuto aktivitu na stupnici hodnoty 1 a 2. Naopak jako nejméně oblíbenou aktivitu zvolilo tuto možnost 6 respondentů. Průměrně respondenti u této aktivity volili hodnotu 2 nebo i hodnotu 3.

Technické činnosti se řadí mezi oblíbené aktivity respondentů, 24 dotazovaných tuto aktivitu označilo jako nejméně oblíbenou. U zbylých 71 respondentů se technické činnosti řadí mezi oblíbené a velmi oblíbené aktivity. Průměrný respondent řadí technické činnosti na škále mezi hodnoty 2 a 3.

Péče o druhé se u dotazovaných neřadí mezi nejoblíbenější aktivitu, ale také se neřadí mezi nejméně oblíbenou. Tato aktivita měla nejčastější zastoupení na hodnotě 2 a 3, tuto část odpovědí tvořilo přesně 66 % a tomu odpovídá i aritmetický průměr, který se u této otázce zastavil na hodnotě 2,5.

Příprava do školy se neřadí ani mezi nejoblíbenější ani mezi nejméně oblíbené aktivity. Nejvíce dotazovaných zvolilo neutrální postoj k této aktivitě, bylo to celkem 33

dotazovaných, čemuž odpovídá i aritmetický průměr, který u této aktivity je 2,8. Objevilo se zde i 7 respondentů, kteří přípravu do školy řadí mezi své nejoblíbenější aktivity, naopak 12 respondentů tuto aktivitu považuje za nejméně oblíbenou.

Vzhledem k tomu, jak je v dnešní době potřeba umět a znát alespoň jeden cizí jazyk, tak se tato aktivita řadí spíše k oblíbeným volnočasovým činnostem dotazovaných. Celkem 59 % respondentů považuje cizí jazyky jako velmi oblíbenou aktivitu. Objevilo se zde i 5 respondentů, kteří tuto činnost označili za nejméně oblíbenou aktivitu. Průměr 2,5 opět ukazuje přesně na pomezí mezi hodnotami 2 a 3.

Mezi nejoblíbenější a velmi oblíbené aktivity řadí přibližně stejný počet respondentů péči o živé bytosti, konkrétně se jedná o 61 dotazovaných, kteří zvolili tuto odpověď. Jako nejméně oblíbenou aktivitu péči o živé bytosti zvolilo 7 respondentů. Průměr 2,3 vypovídá o oblíbenosti této aktivity, kdy průměrný respondent označil hodnotu 2.

Otázka č.5 – Jak často se těmto činnostem věnujete?

Tato otázka byla v návaznosti na předchozí otázku, v této otázce respondenti volili časové hraničení toho, jak často se zmíněným volnočasovým aktivitám věnují.

Tabulka 3 - Jak často se těmto činnostem věnujete?

	1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
Chození ven s kamarády	40 %	25 %	19 %	7 %	9 %
Sport	12 %	31 %	29 %	21 %	7 %
Umění	31 %	7 %	1 %	5 %	56 %
Sledování TV	23 %	20 %	25 %	28 %	5 %
Hraní her	21 %	24 %	21 %	17 %	17 %
Hraní společenských her	53 %	8 %	3 %	0 %	36 %
Pobyt v přírodě	34 %	24 %	10 %	3 %	29 %
Technické činnosti	35 %	21 %	5 %	6 %	33 %
Péče o druhé	39 %	18 %	11 %	14 %	18 %
Příprava do školy/učení	10 %	30 %	26 %	28 %	6 %
Cizí jazyky	22 %	38 %	19 %	8 %	13 %
Péče o živé bytosti	15 %	20 %	16 %	29 %	20 %

Zdroj: Vlastní

Nejčastěji provozovanou aktivitou respondentů je příprava do školy či učení, této aktivitě se 54 % dotazovaných věnuje každý den nebo 5-6x týdně. Další často provozovanou aktivitou je sledování televize a následně sport. Nejméně provozovanou aktivitou je umění, kdy se 87 % jedinců nevěnuje umění vůbec nebo maximálně 1-2x týdně. Hraní společenských her také není u dotazovaných často provozovanou aktivitou, 89 % dotazovaných se této aktivitě nevěnuje vůbec nebo také maximálně 1-2x týdně.

Ven s kamarády chodí kromě 8 respondentů každý alespoň jedenkrát týdně, na druhou stranu je zde jen 7 respondentů, kteří se této aktivitě věnují každý den.

Sportu se kromě 7 jedinců věnuje každý dotazovaný. 20 jedinců sportuje dokonce každý den, což se vzhledem k tomu, že mezi dotazovanými třídami jsou dvě třídy, které jsou se zaměřením na sport, dalo předpokládat.

Vzhledem k předchozí otázce, kde většina dotazovaných zvolila umění jako nejméně oblíbenou aktivitu, se dalo předpokládat, že tato aktivita bude velmi málo provozována. Celkem 53 respondentů označilo, že se umění nevěnují vůbec. Pouze 5 dotazovaných odpovědělo, že se umění věnuje každý den.

Sledování televize se 26 respondentů věnuje každý den, pouze 4 respondenti televizi nesledují vůbec.

Hraní her má asi nejvíce symetrické zastoupení ze všech otázek a žádná z možností výrazně nevyčnívá nad jinými. 16 z dotazovaných respondentů se hraní her nevěnuje vůbec a dalších 16 respondentů se této aktivitě věnuje každý den.

Hraní společenských her se nevěnuje každý den ani jeden z dotazovaných respondentů. 50 dotazovaných uvedlo, že se hraní společenských her věnují 1-2x týdně. 34 respondentů uvedlo, že se této aktivitě nevěnují vůbec.

Pobytu v přírodě se každý den věnují pouze 3 respondenti a 28 dotazovaných odpovědělo, že se této aktivitě nevěnují vůbec.

Technické činnosti se řadí mezi méně často provozované aktivity. 64 respondentů se této aktivitě nevěnuje vůbec či maximálně 1-2x týdně. Pouze 6 dotazovaných se této aktivitě věnuje každý den.

Péči o druhé se nejvíce jedinci věnují 1-2x týdně, tuto možnost zvolilo 39 % dotazovaných. Jsou zde i tací, kteří se této aktivitě věnují každý den, tuto část zastupuje 13 respondentů, 18 % jedinců se této aktivitě nevěnuje vůbec.

Přípravě do školy se každý den věnuje 27 dotazovaných. Naopak je zde i 6 respondentů, kteří se přípravě do školy či učení nevěnují vůbec.

V dnešním světě je znalost cizích jazyků důležitou součástí každodenního života a tomu odpovídají i odpovědi v této otázce, neboť jen 12 jedinců se této činnosti nevěnuje aktivně vůbec. Každý den se cizím jazykům pravidelně věnuje 8 respondentů.

Péči o živé bytosti se 28 respondentů věnuje každý den. Této aktivitě se nevěnuje vůbec 19 dotazovaných žáků.

Otázka č.6–S kým se věnujete mimoškolním a volnočasovým aktivitám?

Tabulka 4 - S kým se věnujete mimoškolním aktivitám?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů	Procenta
S kamarády	81	85 %
S rodinou/příbuznými	35	37 %
Sám	31	33 %

Zdroj: Vlastní

Nejvíce označována odpověď respondenty byla, že se mimoškolním a volnočasovým aktivitám věnují s kamarády, označena byla celkem 81 respondenty. Přibližně stejný počet odpovědí pak měly možnosti „Sám“ a „S rodinou/příbuznými“. Tato otázka byla opět s vícenásobnou volbou odpovědí.

Otázka č.7 – Víte, v jakém oboru byste v budoucnu chtěli pracovat?

Tabulka 5 - Víte, v jakém oboru byste v budoucnu chtěli pracovat?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů
Elektrotechnika a energetika	20
Gastronomie	19
Zdravotnictví a sociální péče	18
Státní a veřejná správa	17
Bankovníctví a finanční služby	11
Služby	11
Cestovní ruch a ubytování	10
Doprava, logistika a zásobování	10
Kultura, umění	10
Řemeslné a manuální práce	10
Médie, reklama a PR	8
Administrativa	7
Stavebnictví	6
Právní služby	6
Vzdělávání a školství	5
Zemědělství a ekologie	5
Věda a výzkum	3
Prodej a obchod	1

Zdroj: Vlastní

Nejvíce zastoupeným oborem mezi žáky byla práce v oboru elektrotechnika a energetika. Obor si zvolilo 20 dotazovaných, tento druh oboru je v souladu s oblíbeností technických činností, kdy 71 respondentů zařadilo tyto činnosti mezi své oblíbené a nejoblíbenější aktivity. Následně mezi nejvíce zastoupené obory se řadí gastronomie, státní veřejná správa a zdravotní a sociální péče, kde se v oblíbenosti aktivit respondentů péče o druhé lidi vyskytovala převážně jako oblíbená aktivita. Následně stejný počet odpovědí zaujímaly obory cestovního ruchu, dopravy, logistiky a zásobování, kultury a umění a řemeslných a manuálních prací. S počtem 11 odpovědí následovaly obory bankovníctví a finanční služby a služby jako takové. Na posledních

místech se objevily obory věda a výzkum a prodej a obchod. Zajímavé je, že každý z výše uvedených oborů byl zvolen respondenty alespoň v jednom případě. Ani jeden z oborů nebyl výrazně preferován oproti ostatním.

Otázka č.8 – Kdo nebo co Vás ovlivňuje při výběru budoucího povolání?

Tabulka 6 - Kdo nebo co Vás ovlivňuje při výběru budoucího povolání?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů	Procenta
Rodina	51	54 %
Koníčky	38	40 %
Škola	25	26 %
Přátelé	14	15 %
Nikdo	13	14 %
Jiné	5	5 %
Peníze	3	3 %

Zdroj: Vlastní

Nejčastěji respondenty ovlivňuje rodina, tuto odpověď zvolilo 51 respondentů. Velké zastoupení pak měla odpověď koníčky. Z menší části ovlivňuje respondenty škola, tuto odpověď zvolilo 25 respondentů. Potom následovaly ve velmi podobném počtu možnosti přátelé a nikdo. 40 % respondentů uvedlo, že je při volbě budoucího povolání ovlivňují koníčky. Nejmenším zastoupením v celé otázce byly peníze, tuto odpověď do možnosti „jiné“ napsali 3 respondenti. Do kategorie „jiné“ byly zařazeny takové odpovědi, které se vyskytovaly pouze jednou, byly to například odpovědi typu jídlo, známé osobnosti a málo možností ve svém okolí.

Otázka č.9 – Bavíte se ve škole o volbě budoucího povolání s učiteli či školními poradci?

Tabulka 7 - Bavíte se ve škole o volbě budoucího povolání?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů	Procenta
ANO	58	61 %
NE	37	39 %

Zdroj: Vlastní

Celkem 58 respondentů uvedlo, že se ve škole o volbě budoucího povolání baví.

Otázka č.10–S kým se ve škole bavíte o volbě budoucího povolání?

Tabulka 8 - S kým se ve škole bavíte o volbě budoucího povolání?

Odpověď	Počet odpovědí respondentů	Procenta
Učitel	53	91 %
Školní poradce	18	31 %

Zdroj: Vlastní

Tato otázka byla větvená, takže byla jen pro respondenty, kteří v předchozí otázce, zda se ve škole baví o volbě budoucího povolání s učiteli či školními poradci, zvolili odpověď „ANO“. Tato otázka byla vícenásobná, takže respondenti mohli zvolit obě varianty. Nejvíce zastoupena zde byla odpověď, že se ve škole o budoucím povolání baví s učiteli, celkem takto odpovědělo 53 respondentů. Zbýlých 18 dotazovaných odpovědělo, že se o volbě budoucího povolání baví se školním poradcem.

6.4 Shrnutí dotazníkového šetření

Dotazník vyplnilo celkem 95 žáků z 8. a 9. ročníků, z toho 36 dívek a 59 chlapců. Z hlediska ročníkového rozdělení vyplnilo dotazník 44 žáků z 8. ročníku a 51 žáků z 9. ročníku. Největší část dotazovaných se mimoškolním a volnočasovým aktivitám věnuje ve sportovních oddílech. Mezi nejoblíbenější aktivity u dotazovaných spadá péče o živé bytosti, sport, sledování televize a chození ven s kamarády, kdy všechny tyto možnosti obdržely stejný aritmetický průměr 2,3. Naopak nejméně oblíbenou aktivitou bylo umění. Nejčastěji provozovaná aktivita byla příprava do školy či učení, kdy největší počet respondentů zvolil, že se této aktivitě věnuje každý den či 5-6x týdně. Naopak nejméně často provozovanou aktivitou bylo umění a následně za ním bylo hraní společenských her. Respondenti se nejčastěji mimoškolním a volnočasovým aktivitám věnují s kamarády. Nejvíce preferovaným oborem pro budoucí povoláním u dotazovaných byla práce v oboru elektrotechnika a energetika, kam spadá například práce elektrikáře či elektrotechnika. Práce v oboru prodej a obchod, kam spadá mimo jiné práce prodavače či pokladní, byla naopak zastoupena nejmenším počtem dotazovaných a to pouze 1 respondentem. Na otázku, kdo nebo co ovlivňuje respondenty při výběru budoucího povolání, nejčastěji respondenti odpověděli, že je ovlivňuje rodina a následně jejich koníčky.

58 respondentů uvedlo, že se ve škole o volbě budoucího povolání baví, a to nejvíce s učiteli a pouze třetina respondentů uvedla, že tuto problematiku probírají se školními poradci.

6.5 Odpovědi na výzkumné otázky

1. Jaké jsou rozdíly u žáků 8. a 9. ročníků v přípravě do školy z hlediska oblíbenosti a doby strávené touto aktivitou?

Vzhledem k blížícímu se přijímacímu řízení u žáků 9. ročníku, bylo zajímavé zjistit, jak často se připravují na školní vyučování a přijímací zkoušky oproti jejich mladším kolegům.

Tabulka 9 - Oblíbenost přípravy do školy/učení u žáků 8. a 9. ročníků

	1	2	3	4	5	
8. ročník	16 %	23 %	45 %	11 %	5 %	2,6
9. ročník	14 %	27 %	25 %	14 %	20 %	2,9

Zdroj: Vlastní

Příprava do školy u žáků 8. ročníků spadá z hlediska oblíbenosti průměrně mezi hodnoty 2–3, ale o trochu více se přiklání k neutrální hodnotě, do tohoto průměru se řadí celkem 30 respondentů. 7 dotazovaných přípravu do školy považuje za nejoblíbenější aktivitu a pouze 2 respondenti uvádějí tuto aktivitu jako nejméně oblíbenou.

U žáků 9. ročníků příprava do školy představuje průměr 2,9, kdy se více než u žáků 8. ročníků přiklání průměr k neutrální hodnotě 3 na hodnotící škále. Jako nejméně oblíbenou tuto činnost považuje 10 respondentů, za nejoblíbenější aktivitu ji považuje stejně jako u 8. ročníků 7 respondentů.

Průměrem u obou ročníků se tyto aktivity liší o 0,3 stupně, kdy příprava do školy a učení je spíše oblíbenější u žáků navštěvujících 8. ročník. Největší rozdíl se shledává u hodnoty číslo 5, která na stupnici představuje volbu, vyjadřující nejmenší oblíbenost aktivity.

Tabulka 10 - Frekvence provozování přípravy do školy u žáků 8. a 9. ročníků

	1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
8. ročník	7 %	39 %	20 %	30 %	5 %
9. ročník	12 %	22 %	31 %	27 %	8 %

Zdroj: Vlastní

Přípravě do školy či učení se 2 respondenti z 8. ročníků nevěnují vůbec, naopak 13 dotazovaných se této činnosti věnuje každý den. Nejvíce respondentů odpovědělo, že se přípravě do školy či učení věnuje 3-4x týdně.

Největší část dotazovaných z 9. ročníků se přípravě do školy věnuje 5-6x týdně, tuto variantu označilo 16 respondentů. Následně 14 dotazovaných uvedlo, že se této činnosti věnuje každý den a pouze 4 uvedli, že se přípravě do školy nevěnují vůbec.

U obou ročníků se průměrná doba strávená přípravou do školy či učením pohybuje mezi 3-6 dny v týdnu.

2. V jakém oboru by chtěli pracovat Ti, kteří si zvolili za nejoblíbenější volnočasovou a mimoškolní aktivitu cizí jazyk?

Cizí jazyk je v dnešní době považován za nezbytnou součást každodenního života, znalost cizího jazyka může být využívána jak v běžném, tak i v profesním životě. V určitých profesních oborech hraje znalost cizího jazyka klíčovou roli, bez které se v dnešní době neobejdeme.

Tabulka 11 - Obory povolání u jedinců s oblíbeností cizího jazyka

Elektrotechnika a energetika	15
Gastronomie	12
Státní a veřejná správa	12
Doprava, logistika a zásobování	8
Zdravotnictví a sociální péče	8
Cestovní ruch a ubytování	7
Kultura, umění	7
Řemeslné a manuální práce	7
Administrativa	6

Médie, reklama a PR	6
Služby	6
Bankovníctví a finanční služby	5
Právní služby	5
Stavebnictví	3
Věda a výzkum	2
Vzdělávání a školství	2
Prodej a obchod	1

Zdroj: Vlastní

Z celkového počtu 95 dotazovaných 57 respondentů (59 %) označilo cizí jazyk jako nejoblíbenější či velmi oblíbenou aktivitu. Největší počet respondentů, kteří si zvolili cizí jazyk jako oblíbenou aktivitu by chtělo pracovat v oboru elektrotechnika a energetika, bylo to celkem 15 dotazovaných, následně 12 respondentů si zvolilo obor gastronomie a stejný počet si zvolilo obor státní a veřejná správa. Naopak obory, které byly u těchto jedinců zvoleny nejméně, byly prodej a obchod, věda a výzkum a vzdělávání a školství.

3. Jak se liší vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání u dívek a chlapců?

Preference jednotlivých pohlaví se v mnoha ohledech výrazně liší a bylo zajímavé zjistit, zdali se odlišné preference vztahují i na volnočasové aktivity a představy o budoucím povolání u dívek a chlapců.

Tabulka 12 - Oblíbenost aktivit u dívek a chlapců

	Dívky	Chlapci
Sledování TV	2,2	2,2
Chození ven s kamarády	2,3	2,3
Péče i živé bytosti	2,3	2,2
Sport	2,4	2,3
Pobyt v přírodě	2,4	2,4
Péče o druhé	2,4	2,4
Hraní her	2,5	2,4

Hraní společenských her	2,5	2,6
Technické činnosti	2,5	2,5
Cizí jazyky	2,5	2,5
Příprava do školy/učení	2,8	2,8
Umění	3	3,1

Zdroj: Vlastní

Pro volbu oblíbenosti jednotlivých aktivit byla použita škála od 1 do 5, kdy 1 označovala nejoblíbenější aktivity a 5 nejméně oblíbené aktivity.

V oblíbenosti volnočasových a mimoškolních aktivit u dívek a u chlapců není žádný výrazný rozdíl, průměry u jednotlivých aktivit se víceméně shodují. Není zde ani jedna z aktivit, která by u jednoho z pohlaví patřila mezi nejoblíbenější aktivity, ale ani mezi nejméně oblíbené. Průměrně se všechny aktivity točí kolem hodnoty 2–3 v hodnotící škále. Na hranici se objevila pouze aktivita hraní her, kdy u chlapců je tato aktivita o nepatrný rozdíl oblíbenější.

Tabulka 13 - Frekvence provozování aktivit u dívek a chlapců

	Dívky	Chlapci
Chození ven s kamarády	1,8	1,7
Sport	2,4	2,6
Umění	0,7	0,4
Sledování TV	2,5	2,4
Hraní her	1,8	2,7
Hraní společenských her	0,7	0,7
Pobyt v přírodě	1,2	1,1
Technické činnosti	1,1	1,2
Péče o druhé	1,7	1,3
Příprava do školy/učení	2,6	2,4
Cizí jazyky	1,8	1,9
Péče i živé bytosti	2,2	2

Zdroj: Vlastní

Tato otázka přímo navazuje na přechozí otázku, kdy respondenti uváděli časové ohraničení toho, jak často se jednotlivým volnočasovým aktivitám věnují. Časové

hraničení bylo uvedeno následovně: 1-2x týdně, 3-4x týdně, 5-6x týdně, každý den a aktivitě se nevěnuji vůbec.

Průměrná doba věnování se jednotlivým aktivitám byla u některých aktivit jak u dívek, tak u chlapců velmi podobná, mezi tyto aktivity spadá například chození ven s kamarády, kdy se respondenti průměrně této aktivitě věnují 3-4x týdně. Cizí jazyky, péče o živé bytosti, technické činnosti, pobyt v přírodě se také řadí k aktivitám, které respondenti průměrně provozují 3-4x týdně. Sportu se průměrně chlapci věnují 5-6x týdně, zatímco dívky 3-4x týdně. Dívky se péčí u druhé lodi věnují v průměru 3-4x týdně, chlapci se této činnosti věnují v průměru 1-2x týdně. Častější hraní her je spíše preferováno u chlapců, kteří se této aktivitě věnují průměrně 5-6x týdně. Věnování se umění je jak u chlapců, tak u dívek průměrně provozováno 1-2x týdně. Zde v tabulce nenajdeme ani jednu aktivitu, která by svým průměrem označovala, že se ani jedno z pohlaví nevěnuje jedné z uvedených aktivit vůbec či každý den.

Tabulka 14 - Preferované obory u dívek a chlapců

	Dívky	Chlapci
Administrativa	4	3
Bankovníctví a finanční služby	6	5
Cestovní ruch a ubytování	6	4
Doprava, logistika a zásobování	3	7
Elektrotechnika a energetika	2	18
Gastronomie	7	12
Kultura, umění	7	3
Řemeslné a manuální práce	2	8
Médie, reklama a PR	3	5
Stavebnictví	1	5
Právní služby	5	1
Prodej a obchod	1	0
Služby	4	6
Státní a veřejná správa	5	12
Věda a výzkum	3	0
Vzdělávání a školství	3	2
Zdravotnictví a sociální péče	17	1
Zemědělství a ekologie	3	2

Zdroj: Vlastní

U dívek nejvíce převažuje zájem o práci v oboru zdravotnictví a sociální péče, celkem tento obor zvolilo 17 dívek z 36. Zatímco u chlapců se na první místo řadí práce v oboru elektrotechnika a energetika, celkem 18 chlapců si tento obor vybralo. V pořadí nejvíce zvolených oborů u chlapců byla práce v oboru gastronomie či státní a veřejná správa, oba tyto obory byly zastoupeny 12 respondenty. Nejméně zastoupeným oborem je prodej a obchod, kde si z chlapců tento obor nevybral ani jeden, následně pouze jeden chlapec si zvolil práci v oboru právní služby a zdravotnictví a sociální péče. U dívek se na posledním místě objevila práce v oboru stavebnictví či prodej a obchod, oba tyto obory byly zastoupeny 1 respondentkou. U dívek a u chlapců je značný rozdíl v preferenci oborů pro budoucí povolání.

Tato výzkumná otázka přinesla zajímavé zjištění, a to v tom ohledu, že se v oblíbenosti a frekvenci provozování aktivit jak chlapci, tak dívky velmi shodují a jednotlivé odpovědi se výrazně podobají. Jediný rozdíl mezi oběma pohlavími byl v jejich představách o budoucím povolání, kde se výsledky značně lišily.

4. Jaký je vztah mezi vybranými obory a jimi příslušnými volnočasovými aktivitami?

Pro zjišťování vztahu mezi volnočasovými aktivitami a obory pro volbu budoucího povolání byly zvoleny 3 obory a jim příslušné volnočasové a mimoškolní aktivity.

Kultura a umění

Práci v oboru kultura a umění si zvolilo 10 respondentů. Do tohoto oboru se řadí povolání jako jsou například herec, fotograf, moderátor, knihovník nebo zpěvák. V následujících tabulkách bude zjištěn vztah mezi tímto oborem a mezi oblíbenými volnočasovými aktivitami umění, do kterého spadá například hra na hudební nástroj, zpěv či malování. Tento vztah bude zjištěn u respondentů, kteří si práci v oboru kultura a umění zvolili.

Tabulka 15 - Oblíbenost aktivity umění

1	2	3	4	5
40 %	20 %	10 %	10 %	20 %

Zdroj: Vlastní

Jako nejoblíbenější aktivitu umění označili 4 respondenti z 10 dotazovaných, kteří si zvolili práci v oboru kultura a umění, za obor, kterému by se v budoucnu chtěli věnovat. 2 respondenti označili umění jako jejich nejméně oblíbenou aktivitu.

Tabulka 16 - Frekvence provozování aktivity umění

1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
40 %	10 %	0 %	30 %	20 %

Zdroj: Vlastní

Co se týče doby provozování aktivity umění, se 3 respondenti této aktivitě věnují každý den, naopak 2 respondenti se umění nevěnují vůbec. Nejdéle strávená doba, při které se respondenti věnují umění je 1-2x týdně, tuto volbu označili 4 respondenti.

Vztah mezi prací v oboru kultura a umění a volnočasovou aktivitou umění existuje, jelikož 6 respondentů z 10 uvedlo tuto aktivitu jako svou nejoblíbenější či oblíbenou, pouze 3 respondenti této aktivitě přiřadili na stupnici hodnotu 4-5, tedy se tato aktivita u nich neřadí k oblíbeným.

Elektrotechnika a energetika

Práci v oboru elektrotechnika a energetika by se v budoucnu chtělo věnovat 20 respondentů. V elektrotechnice a energetice jsou povolání jako je například plynář, elektrikář nebo elektrotechnik. Zde bude sledován vztah mezi oborem elektrotechnika a oblíbeností technických činností u respondentů, kteří si tento obor zvolili.

Tabulka 17 - Oblíbenost technických činností

1	2	3	4	5
25 %	45 %	15 %	5 %	10 %

Zdroj: Vlastní

Jako nejoblíbenější a velmi oblíbenou aktivitu označilo technické činnosti celkem 14 dotazovaných. 3 respondenti uvádí neutrální vztah k této aktivitě. Jako nejméně oblíbenou aktivitu tuto činnost označili 2 respondenti.

Tabulka 18 - Frekvence provozování technických činností

1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
35 %	40 %	10 %	10 %	5 %

Zdroj: Vlastní

Nejvíce respondentů se této činnosti věnuje 3-4x týdně a následně 1-2x týdně. Pouze 1 respondent uvedl, že se této činnosti nevěnuje vůbec. Velmi malá část, přesněji 2 respondenti se této činnosti věnují každý den.

Vztah mezi prací v oboru elektrotechnika a energetika a volnočasovou aktivitou technické činnosti se mi jeví jako pozitivní, jelikož pouze 3 respondenti z 20 uvedli tuto aktivitu na hodnotící škále k hodnotě 4-5, takže se technické činnosti u těchto respondentů neřadí k oblíbeným.

Zdravotnictví a sociální péče

Práce ve zdravotnictví a v oboru sociální péče se celkově řadí mezi oblíbené aktivity dotazovaných. Práci v tomto oboru si zvolilo 18 respondentů. V následujících krocích bude zjištěn vztah mezi tímto oborem a činností péče o druhé.

Tabulka 19 - Oblíbenost aktivity péče o druhé

1	2	3	4	5
28 %	28 %	17 %	28 %	0 %

Zdroj: Vlastní

Péče o druhé patří u respondentů, kteří si zvolili práci ve zdravotnictví k oblíbeným činnostem, celkem 10 respondentů tuto činnost považuje za nejoblíbenější a velmi oblíbenou aktivitu. Ani jeden z dotazovaných nezvolil tuto aktivitu jako nejméně oblíbenou.

Tabulka 20 - Frekvence provozování aktivity péče o druhé

1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
28 %	17 %	28 %	22 %	6 %

Zdroj: Vlastní

Nejvíce je u respondentů péče o druhé provozována 1-2x týdně a 5-6x týdně, obě tyto možnosti zvolilo 5 respondentů. 4 respondenti se věnují této činnosti každý den a pouze 1 uvedl, že se péči o druhé nevěnuje vůbec. 3-4x týdně se této aktivitě věnují 3 respondenti.

Vztah mezi aktivitou péče o druhé a prací v oboru zdravotnictví a sociální péče existuje, jelikož více než polovina respondentů označuje oblíbenost této aktivity na hodnotící škále stupněm 1-2.

5. Baví se ve škole s učiteli či školními poradci o volbě budoucího povolání více žáci 8. či 9. ročníků?

Volba budoucího povolání je pro žáky na konci povinné školní docházky důležitou součástí při rozhodování o dalším vzdělávání a uplatnění se v budoucím profesním

životě. Problematika volby povolání by na základní škole měla být nezbytnou součástí výuky, tak aby pomohla žákům při těžké životní volbě.

Tabulka 21- Baví se ve škole o volbě budoucího povolání více žáci 8. či 9. ročníků?

	8. ročník	9. ročník
ANO	12 (27 %)	46 (90 %)
NE	32 (73 %)	5 (10 %)

Zdroj: Vlastní

O volbě budoucího povolání se více baví žáci 9. ročníků, celkem 46 respondentů z 51 uvedlo, že o volbě povolání ve škole s učiteli či školními poradci diskutují, pouze 5 dotazovaných odpovědělo, že se o tomto tématu ve škole nebaví vůbec. Tento výsledek se dal víceméně očekávat vzhledem k tomu, že to jsou žáci, kteří navštěvují právě závěrečný 9. ročník. U 8. ročníků uvedlo 32 dotazovaných, že se o volbě budoucího povolání ve škole nebaví a pouze 12 uvedlo, že se touto problematikou zabývají.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Bakalářská práce na téma Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky se zabývala možnými souvislostmi mezi volnočasovými aktivitami a představami o budoucím povolání žáků 8. a 9. ročníků.

Teoretická část bakalářské práce byla rozdělena do 4 kapitol, kdy se první kapitola zaměřovala na charakteristiku žáka staršího školního věku a vývoj jeho představ o budoucí volbě povolání. Další kapitola s názvem Příležitosti pro trávení volného času obsahovala pojem volný čas, funkce výchovy ve volném čase, faktory ovlivňující volný čas, metody a formy volnočasových aktivit, dále zde bylo popsáno zájmové vzdělávání a střediska pro trávení volného času. Následující kapitola byla věnována kariérovému poradenství a poslední kapitola se zaměřovala na pojem kariéra a kariéerní zralost.

Hlavním cílem praktické části bakalářské práce bylo najít možné souvislosti mezi představami žáků na konci povinné školní docházky o jejich budoucím povolání a jejich volnočasovými aktivitami. Zjišťovány zde byly i informace o tom, kdo nebo co žáky ovlivňuje během trávení volného času a následně při výběru budoucího povolání. V poslední řadě bylo zjišťováno, zda se na základní škole, kde průzkum probíhal, žáci věnují problematice volby budoucího povolání spolu s učiteli či školními poradci. Pro zjištění bylo použito dotazníkové šetření.

Na začátku praktické části byla popsána charakteristika základní školy, na které šetření pobíhalo. Dále bylo blíže specifikováno dotazníkové šetření. Následně byly vytvořeny výzkumné otázky, na které bylo v závěru praktické části odpovězeno. Jako další byly v praktické části stručně popsány a vyhodnoceny výsledky z dotazníkového šetření. Každá otázka zde byla popsána zvlášť a ke každé byla vytvořena tabulka s příslušnými hodnotami.

V praktické části byly dále odpovědi na výzkumné otázky, které byly uvedeny na začátku. Každá otázka byla individuálně vyhodnocena a k ní byla následně vytvořena tabulka s příslušnými hodnotami. Výzkumnými otázkami byly zjišťovány rozdíly v aktivitě přípravy do školy a učení u žáků 8. a 9. ročníků, dále byl zjišťován vztah

mezi vybranými obory a volnočasovými aktivitami, které s těmito obory souvisí. Byly zjišťovány rozdíly ve vztahu volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání u dívek a chlapců a další otázka mapovala v jakém oboru by chtěli pracovat ti respondenti, kteří si volnočasovou aktivitu cizí jazyk zvolili jako svou nejoblíbenější aktivitu, poslední výzkumná otázka zjišťovala, zda se tématu o volbě budoucího povolání věnují více žáci 8. ročníků či 9. ročníků.

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že mezi nejčastější volnočasové a mimoškolní aktivity u žáků na konci povinné školní docházky patří péče o živé bytosti, sport a chození ven s kamarády a svým volnočasovým aktivitám se nejvíce věnují právě s kamarády. Nejčastěji provozovanou aktivitou u respondentů byla příprava do školy či učení. Co se týče volby budoucího povolání u žáků 8. a 9. ročníků, tak nejčastěji jsou při výběru ovlivňováni rodiči. Nejvíce zastoupený obor pro budoucí povolání u chlapců byl obor elektrotechnika a energetika a u děvčat obor zdravotnictví a sociální péče. Dále bylo zjišťováno, zda se na základní škole, kde šetření probíhalo, učitelé či školní poradci věnují tématu volby budoucího povolání. Ukázalo se, že u 9. ročníků je toto téma častější než u 8. ročníků, kde velmi málo respondentů uvedlo, že by se o tomto tématu ve škole bavilo. Více než polovina respondentů uvedla, že téma volby budoucího povolání probírá častěji s učiteli než se školními poradci.

Volba budoucího povolání je pro žáky na konci povinné školní docházky důležitou součástí pro jejich další směřování. Toto téma by mělo být určité zařazeno do školních vzdělávacích programů jako povinné. Z výzkumné otázky, která zjišťovala, zda si o volbě budoucího povolání s učiteli či školními poradci povídají více žáci 9. ročníků či žáci 8. ročníků, vyplynulo, že se tomuto tématu věnují více 9. ročníky. V tomto ročníku je pro žáky téma volby povolání velmi aktuální vzhledem k blížícím se přijímacím zkouškám. Otázkou je, zda v 9. ročníku již není pozdě se této problematice začít blíže věnovat. Tímto bych doporučovala téma volby budoucího povolání aktivně a pravidelně zařadit již od 8. ročníků. Téma volby budoucího povolání může probíhat jak s učiteli formou skupinového poradenství, tak individuálně se školními poradci.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOTEMATICKÉ PUBLIKACE

ČECHOVÁ, Věra, Alena MELLANOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychologie a pedagogika II: pro střední zdravotnické školy*. Vyd. 1. Praha: Informatorium, 2004, 160 s. ISBN 80-7333-028-8.

HÁJEK, Bedřich et al. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. 120 s. ISBN 80-86784-06-1.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. 239 s.

HLAĎO, Petr. *Profesní orientace adolescentů: poznatky z teorií a výzkumů*. Vyd. 1. Brno: Konvoj, 2012. 131 s. Monografie; sv. 4. ISBN 978-80-7302-164-1.

KAPLÁNEK, Michal a kol. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Vydání první. Praha: Portál, 2017. 207 stran. ISBN 978-80-262-1250-8.

MEZERA, Antonín. *Pro jaké povolání se hodím?: jak si vybrat střední a vyšší odbornou školu a snad i budoucí povolání*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2008. viii, 296 s. ISBN 978-80-251-2395-9.

PÁVKOVÁ, Jiřina et al. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PRŮCHA, Jan a VETEŠKA, Jaroslav. *Andragogický slovník*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 294 s. ISBN 978-80-247-3960-1.

PRŮCHA, Jan et al, 2009. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál. ISBN: 978-80-7367-546-2.

SLAVÍK, Milan a ZOUNKOVÁ, Jana. *Poradenství: textová studijní opora*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2014. 47 s. ISBN 978-80-213-2482-4.

VENDEL, Štefan. *Kariérní poradenství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 224 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1731-9.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Česká-republika: *Poradenství v předškolním a školním vzdělávání*. European Commission [online]. [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/guidance-and-counselling-early-childhood-and-school-education-17_cs

HLAĎO, Petr. *Svět práce a volba povolání: Studijní text pro učitele* [online]. In: . 2008, s. 43-48 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2009/TE2BP_SVP/um/Svet_prace_-_finalni_verze.pdf

HOLDER, Mark, Benjamin COLEMAN a Zoe SEHN. *The Contribution of Active and Passive Leisure to Children's Well-being* [online]. 2009, 1 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: doi:10.1177/1359105308101676

Holland's Theory of Career Choice — University Career Center. *University of Louisville* [online]. Copyright © University of Louisville [cit. 16.03.2022]. Dostupné z: <https://louisville.edu/career/resources/hollands-theory-of-career-choice>

KALINA, Martin. *Volnočasové aktivity a výběr střední školy*. Praha, 2015. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Katedra inženýrské pedagogiky. Vedoucí práce Doc. PhDr. Dana Dobrovská, CSc.

Kariérové poradenství, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 12.09.2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/karierove-poradenstvi>

Kariérové poradenství a informace, Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání). [online]. Copyright © 2001 [cit. 12.09.2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/eqavet/12-karierove-poradenstvi-a-informace>

KOHOUTEK, Rudolf. *Historie a současnost kariérového poradenství na základních a středních školách České republiky* [online]. 2008 [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: https://www.ped.muni.cz/z21/knihy/2009/31/31/texty/obecne_cze_clanky/9_kohoutek.pdf?fbclid=IwAR2s6SM9PELv0aJ5VqHjn9Vta6QllJcwth6CRDgQauaKeZ7qaArISxjxh-4

KOŠŤÁLOVÁ, Helena a Markéta CUDLÍNOVÁ. *Praktický průvodce kariérového poradce pro 21. století* [online]. 1. Evropská kontaktní skupina, 2015 [cit. 2021-12-02]. ISBN 978-80-87993-01-9.

Metodický postup pro poskytování kariérového poradenství se zaměřením na 2. stupeň základních škol. Impuls pro kariéru a praxi [online]. 2019 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.impulsprokarieru.cz/karierove-poradenstvi#gallery-pdf-8>

Poradenství na základních a středních školách. Euro guidance: Evropská síť pro podporu poradenství [online]. Národní pedagogický institut, 2021 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.euroguidance.cz/poradenstvi-v-cr/poradenstvi-na-skolach.html>

Poradenství v České republice. [online]. Copyright © 2016, http [cit. 09.12.2021]. Dostupné z: <https://www.euroguidance.cz/poradenstvi-v-cr.html>

PTÁČEK, Radek a Hana KUŽELOVÁ. *Vývojová psychologie pro sociální práci* [online]. 37-45 [cit. 2022-02-02]. ISSN 978-80-7421-060-0. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/954010/psychologie.pdf/91da3174-0856-99ce-5c24-2704a0cc7d55>

ROY, Soumyadip a Peter ORAZEM. Active leisure, passive leisure and health. *Economics and Human Biology* [online]. 2003, 2021, 8 [cit. 2022-03-02]. ISSN 1570-677X. Dostupné z: doi:10.1016/j.ehb.2021.101053

SHIN, Kyulee a Sukkyung YOU. *Leisure Type, Leisure Satisfaction and Adolescents' Psychological Wellbeing* [online]. 2013, 1 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: doi:10.1017/prp.2013.6

Střediska volného času aktuálně. Metodický portál / Odborné články [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/NK/12455/STREDISKA-VOLNEHO-CASU-AKTUALNE.html>

Střediska volného času, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 07.10.2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

Školní kluby, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 09.12.2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>

Školní poradenská pracoviště (ŠPP), Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání) [online]. Copyright © [cit. 03.12.2021]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/skolni-poradenska-pracoviste>

Školní vzdělávací program: Základní škola Sokolov, ulice Pionýrů 1614, Sokolov. Sokolov, 2021. Dostupné také z: <http://www.1zs-sokolov.cz/dokumenty/skola/svp21.pdf>

Vnitrostátní předpisy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2013 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vnitrostatni-predpisy>

Volnočasové aktivity - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/volnocasove-aktivity.aspx>

Volný čas a prevence u dětí a mládeže. MŠMT. Praha: ČIHÁK TISK, 2002.

VYMAZAL, Petr. *Podpora volnočasových aktivit: na základní škole se sociálně znevýhodněnými žáky* [online]. In: . Přerov, 2012 [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://portal.csicr.cz/userdata/Methodika%20-%20Podpora%20volnočasovych%20aktivit.pdf>

Zájmové vzdělávání, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 07.12.2021]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Obrázek 1 - Hollandovy typy osobnosti	30
Tabulka 1 - Kde se mimoškolním aktivitám věnujete?	34
Tabulka 2 - Jaké jsou Vaše oblíbené volnočasové aktivity?	35
Tabulka 3 - Jak často se těmto činnostem věnujete?	37
Tabulka 4 - S kým se věnujete mimoškolním aktivitám?	39
Tabulka 5 - Víte, v jakém oboru byste v budoucnu chtěli pracovat?	40
Tabulka 6 - Kdo nebo co Vás ovlivňuje při výběru budoucího povolání?	41
Tabulka 7 - Bavíte se ve škole o volbě budoucího povolání?	41
Tabulka 8 - S kým se ve škole bavíte o volbě budoucího povolání?	42
Tabulka 9 - Oblíbenost přípravy do školy/učení u žáků 8. a 9. ročníků	43
Tabulka 10 - Frekvence provozování přípravy do školy u žáků 8. a 9. ročníků	44
Tabulka 11 - Obory povolání u jedinců s oblíbeností cizího jazyka	44
Tabulka 12 - Oblíbenost aktivit u dívek a chlapců	45
Tabulka 13 - Frekvence provozování aktivit u dívek a chlapců	46
Tabulka 14 - Preferované obory u dívek a chlapců	48
Tabulka 15 - Oblíbenost aktivity umění	49
Tabulka 16 - Frekvence provozování aktivity umění	49
Tabulka 17 - Oblíbenost technických činností	50
Tabulka 18 - Frekvence provozování technických činností	50
Tabulka 19 - Oblíbenost aktivity péče o druhé	51
Tabulka 20 - Frekvence provozování aktivity péče o druhé	51
Tabulka 21 - Baví se ve škole o volbě budoucího povolání více žáci 8. či 9. ročníků?	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Vzor dotazníku

Vztah volnočasových aktivit a představ o budoucím povolání žáků na konci povinné školní docházky

Dobrý den,

jsem studentkou 3.ročníku České zemědělské univerzity, oboru poradenství v odborném vzdělávání.

Poprosila bych Vás o vyplnění krátkého dotazníku. Výsledky dotazníku jsou zcela ANONYMNÍ a výsledky budou použity pouze pro účely mé bakalářské práce.

Vyplnění dotazníku Vám zabere pár minut.

Předem děkuji za vyplnění.

*Povinné pole

1. Jste? *

Označte jen jednu elipsu.

Dívka

Chlapec

2. Jakou ročník navštěvujete? *

Označte jen jednu elipsu.

8.ročník

9.ročník

3. Kde se mimoškolním aktivitám věnujete? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Dům dětí a mládeže
- Sportovní oddíl
- Základní umělecká škola
- Ani jedno z uvedených

4. Jaké jsou Vaše oblíbené volnočasové aktivity? *

Označte na stupnici od 1 do 5, jak jsou u Vás oblíbené následující volnočasové aktivity. (1=nejoblíbenější, 5=nejméně oblíbená)

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
Chození ven s kamarády	☐	☐	☐	☐	☐
Sport	☐	☐	☐	☐	☐
Umění (např. hra na hudební nástroj, zpěv, malování, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Sledování TV (např. seriály, filmy, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Hraní her (např. pc, xbox, playstation)	☐	☐	☐	☐	☐
Hraní společenských her	☐	☐	☐	☐	☐
Pobyt v přírodě	☐	☐	☐	☐	☐
Technické činnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Péče o druhé lidi	☐	☐	☐	☐	☐
Příprava do školy/učení	☐	☐	☐	☐	☐
Cizí jazyky	☐	☐	☐	☐	☐
Péče o živé bytosti (zahrada, zvířata)	☐	☐	☐	☐	☐

5. Jak často se těmto činnostem věnujete? *

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1-2x týdně	3-4x týdně	5-6x týdně	Každý den	Nevěnuji se vůbec
Chození ven s kamarády	☐	☐	☐	☐	☐
Sport	☐	☐	☐	☐	☐
Umění (např. hra na hudební nástroj, zpěv, malování, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Sledování TV (např. seriály, filmy, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Hraní her (např. pc, xbox, playstation)	☐	☐	☐	☐	☐
Hraní společenských her	☐	☐	☐	☐	☐
Pobyt v přírodě	☐	☐	☐	☐	☐
Technické činnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Péče o druhé lidi	☐	☐	☐	☐	☐
Příprava do školy/učení	☐	☐	☐	☐	☐
Cizí jazyky	☐	☐	☐	☐	☐
Péče o živé bytosti (zahrada, zvířata)	☐	☐	☐	☐	☐

6. S kým se věnujete mimoškolním a volnočasovým aktivitám? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Sám
- S kamarády
- S rodinou/příbuznými

7. Víte, v jakém oboru byste v budoucnu chtěli pracovat? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Administrativa (administrativní pracovník, recepční, asistent/ka, tlumočník,...)
- Bankovníctví a finanční služby (ekonom, bankovní poradce, účetní, makléř,...)
- Cestovní ruch a ubytování (steward/letuška, pokojský/á, průvodce,...)
- Doprava, logistika a zásobování (průvodčí, řidič, kurýr, pilot, závozník, vlakvedoucí, stojvedoucí,...)
- Elektrotechnika a energetika (plynař, elektrikář, elektro technik,...)
- Gastronomie (barista, barman, cukrář, kuchař, pekař, číšník/servírka,...)
- Kultura, umění (herec, fotograf, moderátor, knihovník, zpěvák,...)
- Řemeslné a manuální práce (truhlář, zedník, zámečnick, popelář,...)
- Média, reklama a PR (grafik, šéfredaktor, tiskový mluvčí, novinář,...)
- Stavebnictví (dělník, tesař, svářeč, stavbyvedoucí,...)
- Právní služby (advokát, exekutor, notář, soudce, právník,...)
- Prodej a obchod (prodavač, pokladní, realitní makléř,...)
- Služby (kadeřník/kadeřnice, hlídač dětí, masér, kosmetička, výživový specialista, trenér,...)
- Státní a veřejná správa (hasič, úředník, policista, voják, pracovník vězeňské služby,...)
- Věda a výzkum (fyzik, chemik, matematik, přírodovědec,...)
- Vzdělávání a školství (školník, učitel, vychovatel, ředitel,...)
- Zdravotnictví a sociální péče (lékař, sanitář, zdravotní sestra, veterinář,...)
- Zemědělství a ekologie (traktorista, chovatel zvířat, lesník,...)

8. Kdo nebo co Vás ovlivňuje při výběru budoucího povolání? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Rodina
- Přátelé
- Škola
- Koničky

Jiné: _____

9. Bavíte se ve škole o volbě budoucího povolání s učiteli či školními poradci? *

Označte jen jednu elipsu.

ANO *Přeskočte na otázku 10*

NE

10. S kým se ve škole bavíte o volbě budoucího povolání? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

Učitel

Školní poradce

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře